

Мали радозналац

НАРОДНЕ УМОТВОРИНЕ

У кратке народне
умотворине спадају:

- загонетке
- питалице
- брзалице
- бројалице
- пословице

Загонетке су питања у којима треба открити скривени одговор. Питање је загонетка, а одговор одгонетка.

Загонетке обично траже досетљивост оног ко их одгонета.

•Брат и сестра родише се, вазда скупа путоваше,
један другог не виђеше. понедељак и недеља

•Пуна таваница огњених свјетлица. звезде

•Зими путује, лети пландује. санке

•Једно дрво у планини, а на њему дванаест
ступова, на сваком ступу по четири гнезда, на
сваком гнезду по седам пилића.

година, месеци, недеље и дани

Питалице су кратке приче састављене од питања и одговора. У њима се прича о досетљивости у облику хумора.

- Питао магарац ђака:

- Па шта ћеш ти бити када непрестано учиш?

- Не знам шта ћу бити, али знам да нећу бити магарац.

- Где је зец најсигурнији?

- На ражњу.

- Шта не може вода однети?

- Сенку.

Брзалице (језичке игре) служе за игру и разоноду. Подстичу на такмичење (ко ће брже и више пута изговорити неку брзалицу, без грешке). Брзалице су вешто састављене да се тешко изговарају.

- Лежи куја жута украј жута пута.
- Заклопац и подподклопач.
- Миш уз пушку, миш низ пушку.
- Петар Павла: Пошто, Павле, пар патака?
- Свака сврака скака на два крака.
- Чоканчићем ћеш ме, чоканчићем ћу те!
- Четири чавчића на чунчићу чучећи ћијучу.

Разбрајалице си кратке песмице које служе за забаву и разоноду.

ЕНЦИ

Енци, менци, на
каменци,
тамо кују
дванаест деци;
ин, пин,
чарапин,
чараупе, једи
супе
баш ти!

БУМБАР

Бумбар, делипар,
Сео цар на
кантар,
Жарипан,
пеливан,
Мерили га
по васдан
Пале па се скљуси
И рече му - ту си.

ЈЕДИНАР

Јединар,
дводиначар,
триносори,
сараори,
текутице,
текутан,
палатан,
праскеле, тут
келе,
десетица.

Ређалице су песмице у којима је на духовит начин приказано пуно нестварних дешавања.

ПОЧЕ МАЦА МИША
ЈЕСТИ

Поче маца миша јести,
поче мише седло
стругат'
поче седло мравца
бити,
поче вода ватру тулит',
поче ватра копље
горет',
поче копље вука бости,
поче вуче шуту клати,
поче шута пелин пасти,
поче пелин брду расти.

РАНО ПОЂОХ НА ПАЗАР
Рано пођох на пазар,
Купих вола за динар:
Ој ти, воле, кућо моја!
А ти, краво, музо моја!
А ти, коњу, трко моја!
А ти, овцо, стриго моја!
А ти, козо, бриго моја!
А ти, гуско, шевељајко!
А ти, патко, шиго-миго!
А ти, пијетле, рано дођи,
тер ми хој, тер ми пој!
А ти, коко, кокорајко!
А ти, пиле, питето!

Пословице су кратке изреке о ономе што су људи доживели и сазнали. У њима се говори о добру и злу, добротинству, пријатељству, слози, љубави, срећи.

- У срећу се узда луд, а паметан у свој труд.
- У младости ко не учи, у старости тај се мучи.
- Навика је једна мука, а одвика две муке.
- Без здравља нема богатства.
- Ако желиш некога да упознаш, пусти га да говори.
- Ако не можемо како хоћемо, а ми ћемо како можемо.
- Без збора нема договора.
- Без труда нема ни задовољства
- Боље је своје јаје него туђа кокош.
- Боље је не обећати, него реч не одржати.
- Вук длаку мења, али ћуд никада.
- Гдје нема рада, ту невоља влада.